

*Slovenec, tvoja zemlja je zdrava
in pridnim nje lega najprava.
Pólje, vinograd,
gora, morjé,
ruda, kupčija
tebe rede.*

Valentin Vodnik: Dramilo

/FOTO MATEVŽ LENARČIČ

Povezani orjemo ledino

Spoštovane članice in člani zadružne zveze Slovenije, 15.000 nas je

BORUT FLORJANČIČ, predsednik Zadružne zveze Slovenije

Spoštovane zadružnice in zadružniki!

Skupaj nas je prek 15.000 v 60 kmetijsko-gozdarskih zadrugah, v katerih je 2.600 zaposlenih in 13.000 članov. Ponosni smo na delo in poslanstvo, ki ga opravljamo za svoje družine, lokalno skupnost ter našo Slovenijo že skoraj 150 let! V zgodovini smo dokazali, da je zadružni poslovni model sposoben preživeti krizna obdobja. Delovna mesta, ki smo jih ustvarili na kmetijah, v zadrugah in povezanih dejavnostih, dajejo kruh številnim družinam in so danes temelj samozadovoljivosti in prehranske varnosti naše države. Oblikovali smo edinstveno podeželje, zato je naša dolžnost tudi za prihodnje rodove, da obstanemo in razvijemo zadružništvo prihodnosti.

Izteka se leto, ki ga je zaznamovala epidemija. Soočamo se z novimi izzivi. Vendar moramo biti ponosni, da smo navkljub preprekam več kot uspešno opravili svoje delo tako kmetje kot zadruga. Vplivi koronakrize so naše kmetijstvo pahnili v številne težave: odkupne cene so daleč pod ekonomskim pragom, viškom kmetijskih pridelkov pa ni videti konca. Na Zadružni zvezi Slovenije smo pobudniki številnih ukrepov za pomoč kmetijstvu, vendar se zavedamo, da imajo te finančne injekcije zgolj kratkotrajni učinek. Že dolgo vemo, da naše kmetijstvo potrebuje predvsem

dolgoročne rešitve. Država se je odzvala z ukrepi za pomoč gospodarstvu in pomagala tudi nam v kmetijstvu. Ukrepi so ublažili socialne stiske posameznikov, v zadrugah pa so nam pomagali obdržati delovna mesta na odkupu ter v naših živilskih obratih in trgovinah.

Zavedam se, da morajo biti aktivnosti Zadružne zveze Slovenije prioritarno usmerjene v reševanje ključnih problemov in da jih bomo zadružniki le povezani hitreje in bolje reševali. Hrano znamo pridelovati tako na hribovskih kot na ravninskih kmetijah. Naše kmetije postajajo vse bolj in bolj tehnološko napredne in številne so vključene v sheme kakovosti ter ekološko pridelavo. Tudi z dopolnilnimi dejavnostmi se vključujemo v ponudbo prehranskih izdelkov. Mnoge zadruga poslujejo odlično, imajo urejene sodobne poslovne procese, se

krepijo in uspešno razvijajo trgovske in tudi proizvodne dejavnosti. Zadružne blagovne znamke mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnin, vina in tudi drugih živil so cenjene in iskane s strani kupcev.

Kmetje in zadruga smo začetni delverige oskrbe s hrano in opravimo veliko dela, da kaj pridelamo. Zavedanje, da moramo kot država postati prehransko še bolj samooskrbni, ne sme biti zgolj tema za medije v času epidemije, ko se vsi zavedamo ranljivosti glede dostopa do osnovnih življenjskih dobrin. Naša hrana mora postati cenjena, vendar ne le v oglašitvah naših trgovcev. Kmetje morajo za svoje delo dobiti tudi pošteno plačilo!

Zadružno zvezo Slovenije smo uredili kot vsako v prihodnost naravno podjetje. Kot dober gospodar smo pristopili k optimizaciji poslovanja in

urejanju poslovnih aktov. Postavljeni so dobri temelji za razvoj ključnih dejavnosti, ki odražajo cilje in problematiko zadrug in kmetov. Na osnovi predlogov zadrug smo pripravili projekt, s katerim konkuriramo za sredstva v okviru instrumenta Evropske unije za okrevanje gospodarstva po koronakrizi (t. i. »Next Generation EU«). Aktivno sodelujemo pri umeščanju direktive o nedovoljenih trgovinskih praksah v zakonodajo, ki ureja kmetijstvo. Našim članicam pomagamo pri številnih pravnih zadevah, od poslovnih, kadrovskih, zemljiških pa vse do vodenja procesa pri združevanju zadrug. Pred nami so izzivi za razvoj novih poslovnih modelov sodelovanja zadrug, tako na nabavni kot na prodajni strani. Zadruga moramo bolje in v večjem obsegu priti do končnega kupca predvsem s kmetijskimi pridel-

*Odlomek iz Vodnikovega
Dramila, nastalega leta
1795, je aktualen tudi
danes, zato smo ga izbrali
za našo naslovnico.*

ki in izdelki kmetij ter nas samih, saj bomo le tako lahko kmetijam zagotovili plačilo, ki si ga zaslužijo.

Zadruga izpolnjujete svojo poslanstvo, saj ste najpomembnejši partner kmetijam. Ste eden ključnih stebrov, ki vztraja in razvija podeželje. Prav tako ste ponosni lastnice številnih uspešnih poslovnih zгодb, uspešne lastnice blagovnih znamk, ki pridelkom s kmetij dodajo ime in vrednost, za kar ste zaslužni tako zaposleni in člani zadrug kot tudi kmetije, s katerimi zadruga poslovno sodelujete.

V svojem imenu in imenu vseh zaposlenih na Zadružni zvezi Slovenije vam želim veliko zdravja, volje in modrosti za nadaljevanje dobro zastavljenega dela in tega, da se bomo znali bolje, hitreje in uspešneje povezovati. ■

Cilj: zadružna vzajemnost in poslovna učinkovitost

SILVAN PERŠOLJA, predsednik nadzornega odbora Zadružne zveze Slovenije

Leto 2020 je zgodovinsko zaznamovano z epidemijo in posledicami korona virusa, ki so globalne v polnem pomenu besede. Kratkoročne in dolgoročne posledice so veliko globlje kot v finančni krizi leta 2009 saj se hitro ruši previd namišlje-

ne človeške vsemogočnosti. V tej krizi ponovno prihajajo v ospredje vrednote, ki jih vsi, ki delamo v kmetijstvu globoko spoštujemo in upoštevamo pri svojem delu. V času digitalizacije, informacijske tehnologije in virtualne resničnosti, so marsikje prišle malo v ozadje.

► STRAN 2

Kmetijski minister o izzivih slovenskega kmetijstva
► STRAN 2

Nagovor predsednika KGZS
► STRAN 2

Priznanja ZZS 2020
► STRANI 4-6

Zadružništvo na Slovenskem Pregled načrtov med mandatom predsednika Boruta Florjančiča.
► STRANI 3 IN 7

Priloga: koledar 2021

NOVICE

Leto 2021 v slovenskem kmetijstvu

Pred slovenskim kmetijstvom so novi izzivi

ROMAN ŽVEGLIČ, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Članice in člani zadrug, prvič vas nagovarjam in pozdravljam kot predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Pred slovenskim kmetijstvom so novi izzivi. Vsi, vanje vpleteni, moramo biti pripravljeni, da se nanje pravilno in pravočasno odzovemo. Nič nam ne pomagajo dolgoročne strategije, če ne bomo znali reševati sedanjih težav.

Naša naloga (v zadrugah in zbornici) je povezovati kmete in stroko tako, da bo celotna družba pravilno ter pravično vrednotila širši družbeni pomen kmetijstva.

Čim bolj se moramo osredotočiti na to, kar od nas pričakujejo kmetice in kmetje ter celotna družba. Napraviti moramo spremike v smeri, da bodo potrošniki lahko jedli kakovostno slovensko hrano po zmernih cenah, kmetice in kmetje pa bodo imeli primeren standard!

Tudi skupna evropska kmetijska politika mora biti tako usmerjena. Kmetijstvo potrebuje dolgoročno stabilnost, saj svojih odločitev ne moremo spreminjati od danes na jutri. Zato morajo biti ukrepi skupne kmetijske politike preprosti in usmerjeni tja, kjer so res potrebni.

Čeprav imamo včasih občutek, da ne moremo ničesar storiti ali spremeniti, nas mora to spodbuditi, da poiščemo nove načine, nove poti. Morda bomo pri tem delali napake, a naj nam bodo v spodbudo, da se iz njih nečesa naučimo in postanemo še boljši ter uspešnejši. Razmere so take, da bolj kot kadar koli potrebujemo močno in povezano zbornico ter močne in povezane zadruge.

Kot predsednik zbornice se bom zavzemal za to, da kmetje dobite čim boljše strokovno znanje, pripadajoča neposredna plačila in sredstva za razvoj. Zaradi tega bomo organizirali delo naših strokovnih služb tako, da bodo le-te uspešno prenašale znanja na kmetije. Naša zaveza je, da bomo svoje delo opravili strokovno in odgovorno.

Le s skupnimi močmi bomo dosegali to, da bo slovenska zemlja obdelana, pridelana hrana kakovostna in bo našla poti do potrošnikov.

Celotna družba se spopada s krizo, a ta kriza naj bo tudi priložnost, da se v boju z njo izoblikujejo zmagovalci, ki bodo imeli dovolj znanja, poguma in srčnosti. Prepričan sem, da bomo vsi skupaj zmagovalci in da nas bodo rešili pridnost, znanje in povezanost!

Kmetijski minister o izzivih slovenskega kmetijstva v novem programskem obdobju

dr. JOŽE PODGORŠEK, minister

Spoštovane zadružnice, cenjeni zadružniki!

Na Ministrstvu intenzivno potekajo aktivnosti za pripravo bodočih podlag za črpanje sredstev iz naslova nove Skupne kmetijske politike (SKP), tj. Strateškega načrta za obdobje po letu 2020. Prvi osnutek bo pripravljen predvidoma do konca leta 2020. V naslednjem letu se bo o njem izvedla širša javna razprava.

Zaradi zamika pri sprejemanju zakonodaje nove SKP in Večletnega finančnega okvira s 1. januarjem 2021 ne bo mogoče začeti izvajati reforme SKP. Kmetijski ministri smo na oktobrskem zasedanju Sveta EU dosegli politični konsenz na zakonodajni sveženj za reformo SKP, t. i. splošni pristop, ki ohranja visoke okoljske ambicije. To so podlage za začetek pogajanj oziroma dialogov.

Bistvena novost reformnih predlogov SKP je nov izvedbeni model oziroma strateško načrtovanje držav članic. Osnovni premik v predlagani reformi SKP je usmerjenost v smotrnost politike, ki se osredotoča na spremljanje doseganja ciljev.

SKP bo še naprej izpostavljala dohodkovni položaj kmetov in njihov položaj v prehranski verigi, krepila tržno naravnost in konkurenčnost kmetijskega sektorja ter zagotavljala pridelavo varne in kakovostne hrane. Še naprej bo prispevala h generacijski prenovi ter razvoju podeželskih območij. Posebej je potrebno izpostaviti, da bo

še večji poudarek kot doslej na prispevku kmetijstva za okolje, naravo in podnebje, še posebej v luči Evropskega zelenega dogovora. Dodatno naj omenimo, da se ohranja tudi t. i. okrepljena pogojenost, kar so obvezne zahteve za vse prejemnike neposrednih plačil in plačil na hektar ali živali, ki zajemajo izpolnjevanje obveznih standardov in dobrih kmetijskih in okoljskih praks.

Naše Ministrstvo je od konca julija intenzivno vpeto tudi v pripravo podlag za črpanje sredstev iz Sklada za okrevanje in razvoj v okviru t. i. »NextGeneration Instrumenta«.

Identificirali smo tiste ključne strateške projekte, za katere verjamemo, da bodo prispevali k dolgoročnemu razvoju sektorjev kmetijstva, hrane in gozdarstva, k prehodu na zeleno in digitalno in s tem ustva-

ri bili boljše pogoje za naslednje generacije, ki prihajajo za nami.

Ti projekti, če naštejemo le bistvene poudarke, krepijo AKIS, znanje in inovacije v kmetijskem in prehranskem sektorju, ustvarjajo pogoje za močnejše verige vrednosti, spodbujajo digitalni prehod, izboljšujejo način soočenja s tveganji v kmetijstvu, ki jih povzročajo podnebne spremembe. To vse pa so izrazito zahtevne, prelomne vsebine, glede katerih se v kmetijstvu pogovarjamo že dlje časa, sedaj pa imamo edinstveno priložnost, da jih realiziramo.

Pri povezovanju in oblikovanju verig postanite še ambicioznejši!

Pravilno delovanje trgov in verig preskrbe s hrano ter sodelovanje med državami so ključnega pomena za zanesljivo preskrbo s hrano, za prehransko varnost. Zato je pomembno krepiti povezovanje kmetov v organizacije proizvajalcev in zadružne sisteme za krepitev njihove vloge v verigi vrednosti, kar prednostno naslavlja tudi Evropska komisija v prihajajočem programskem okolju.

Zadružništvo je v Sloveniji tradi-

cionalna oblika združevanja in sodelovanja kmetov z že skoraj 150-letno tradicijo. V različnih obdobjih se je prilagajalo in razvijalo, zato so danes zadruge pomemben člen slovenskega kmetijstva in podeželja, saj znotraj njih potekata odkup in prodaja več kot tretjina tržne pridelane slovenske hrane.

Ministrstvo si iskreno želi, da bi kmetje razumeli pomen sodelovanja v zadrugah kot svojo veliko priložnost, saj so skupaj močnejši, uspešnejši in konkurenčnejši na trgu.

Pred nami je izjemno pomembno obdobje, lahko mu rečemo tudi prelomno. Vsi skupaj smo odgovorni za svoj bodoči razvoj in obstoj, za kar potrebujemo sodelovanje in drug drugega. V času epidemije se je posebej izkazalo, da le vzpostavljene sistemi zmanjšujejo tveganja, da le zgrajena veriga omogoča normalno delovanje, da le medsebojno zaupanje omogoča prerazporeditev tveganja med partnerje. Zato se vam zahvaljujem za doprinos skoraj 150-letnemu trudu za povezovalje. Še posebej vas prosim, da postanete pri povezovanju in oblikovanju verig še ambicioznejši, saj je kmetijstvo gospodarska panoga, ki potrebuje temelje gospodarstva, zlasti vzpostavitev ekonomskih zmerij s sledenjem pogajalski moči partnerjev. Zato stopimo skupaj! Prepričan sem, da nam bo uspelo!

Ostanite zdravi!
dr. Jože Podgoršek,
minister

Zveza slovenske podeželske mladine

Soustvarjamo kmetijstvo priložnosti in prihodnosti

ANJA MAGER, predsednica Zveze slovenske podeželske mladine

Kmetijstvo predstavlja nestabilno življenje, ki ga velikokrat nadzirajo naravne ujme, ekonomska nestabilnost, nerazumevanje širše družbe, sedaj pa se je pridružil še nov izziv – epidemija. V teh negotovih časih, ko številne kmetije bijejo boj za obstanek, je bolj kot kadar koli prej pomembno, da se vse organizacije, ki smo zavezane kmetijstvu, povežemo in okrepiamo sodelovanje. Samo s sodelovanjem lahko ustvarimo boljše prihodnosti slovenskega kmetijstva, v katerem bomo (mladi) kmetje videli svojo priložnost in prihodnost.

Na Zvezi slovenske podeželske mladine si prizadevamo za pravočasno vključenost in za večjo odgovornost mladih, tako v zadružništvu kot v svetovalni službi. Med številnimi mladimi je namreč prisoten občutek, da niso pravočasno vključeni v procese dela in odločanja v omenjenih organizacijah. Seveda moramo biti tudi sami pripravljeni prevzeti svoj del odgovornosti, da se kot mladi prevzemniki včlanimo v zadruge in skupaj s članskimi pravicami prevzamemo tudi članske odgovornosti.

Izjemno veseli smo, da z Zadružno zvezo Slovenije uspešno kre-

pimo in nadgrajujemo dosedanje sodelovanje. Skupaj načrtujemo vzpostavitev sistema praks in pripravništva, ki so ključne za razvoj kvalitetnih bodočih kadrov znotraj zadružnega sistema. Sodelovali bomo tudi prek novega Akcijskega načrta: »Od mladega kmeta do skrbnega gospodarja«, v katerem bomo skupaj z MKGP in KGZS svoje načrte udeleževali in mladim zagotovili ustrezno podporno okolje, ki jim bo omogočalo dostop do informacij, izobraževanja in prostora, v katerem bodo lahko razvijali sebe in svoje kmetije.

Ob našem bodočem sodelovanju naj nas vodi misel: *V slogi se gradijo majhne stvari, zaradi nesloge propadejo tudi največje.*

Cilj: zadružna vzajemnost in poslovna učinkovitost

► NADALJEVANJE S PRVE STRANI

SILVAN PERŠOLJA, predsednik nadzornega odbora ZZS

Prav kmetijstvo in podeželje, še posebej tisti del, ki je povezan v zadruge, ob teh globalnih pretresih izkazuje robustnost, stabilnost, trajnost in vse vrednote dolgoročne naravnosti.

Žal je s pojmom zadružništva v Sloveniji še vedno povezana določena fama, ki se vleče iz naše bližnje preteklosti. Medtem pa v Evropi nastajajo in se krepijo močni in uspešni zadružni sistemi, ki so zrasli v odločujoče igralce v kmetijskem sektorju in na trgu na splošno. K temu moramo stremeti tudi zadruga v Sloveniji, saj smo edina oblika združevanja, ki že tradicionalno zgodovinsko skrbi za naše podeželje in ga ohranja živega. Nekateri na novo odkrivajo vrednote povezanosti, vključevanja vseh deležnikov, trajnostni razvoj, spoštovanje narave in tradicije, uspešne zadruga pa jih vsakodnevno živimo.

Pomembno je, da tudi v krizah gradimo na naši tradiciji in zadružnih načelih, da smo odločni, da ne obupamo, ampak dosledno zasledujemo naše poslanstvo ter ga uresničujemo z vztrajnim delom, ki nas bo pripeljalo tudi do večje konkurenčnosti in poslovne uspešnosti. Naj bo ta kriza prelomnica tudi za vse nas, da poiščemo nove mo-

dele, opustimo jamranja in neučinkovite prakse, ohranimo vrednote in z njimi tkemo tako ekonomsko učinkovitost, ki ne omogoča samo preživetja, ampak zagotavlja gospodarsko rast kmetij in dostojno življenje vseh, tudi prihodnjih generacij v slovenskem kmetijstvu.

V tem procesu mora Zadružna zveza Slovenije kot krovna organizacija prva stopiti korak naprej in biti vzor za svoje članice, tako da jim je strokovna podpora in zastopa njihove interese do drugih družbenih podsistemov. Verjamem, da je program, ki ga je predstavil novoizvoljeni predsednik upravnega odbora Zadružne zveze Slovenije, s sodelavci in ob podpori upravnih organov, prava pot.

Zadružništvo na Slovenskem

ALENKA MARJETIČ ŽNIDER, Zadružna zveza Slovenije

Slovensko zadružništvo bo kmalu praznovalo 150 let. Nastalo je iz potrebe po zaščiti slovenskega kmeta in ohranitvi slovenske zemlje v njegovi lasti. Kot svetovno zadružništvo je tudi slovensko dokazalo, da zadružne vrednote in načela omogočajo posameznikom lažje prebroditi krizna obdobja. Nova skupna kmetijska politika po letu 2020 nudi nove priložnosti, da slovenske kmetijske in gozdarske zadrugue nadgradimo s sodobnimi in trajnostnimi poslovnimi modeli.

DANES

Zadružna zveza Slovenije, ki je bila ponovno ustanovljena leta 1972, danes združuje 60 zadrug, ki so prisotne v vseh slovenskih regijah in povezujejo skoraj 13.000 članov, zaposlujejo 2.600 delavcev ter letno ustvarijo prek 660 milijonov evrov prihodkov. Povprečna zadruga, članica zveze, združuje 217 članov, ustvari več kot 11 milijonov evrov prihodkov in ima 44 zaposlenih. Zadrugue so leta 2019 od kmetij odkupile skoraj 80 % vseh kmetijskih pridelkov. V okviru svojih dejavnosti imajo tudi številne predelovalne obrate: klavnice, mesnopredelovalne obrate, mlečnopredelovalne obrate, oljarne, vinske kleti in druge, v katerih proizvajajo proizvode lastnih blagovnih znamk vrhunske kakovosti. 39 zadrug v več kot 300 prodajalnih opravljata tudi trgovinsko dejavnost.

Kot posledica zgodovinskih dejstev je za slovensko kmetijstvo značilna majhnost in razdrobljenost kmetijskih površin ter majhnost kmetijskih gospodarstev, zaradi česar je ponudba kmetijskih pridelkov na kmetijah omejena. Pretežni del kmetijskih zemljišč se nahaja na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, zlasti na gorskih območjih. Prevladujoči tip so kmetije z različnimi dejavnostmi, ki so pomembne s stališča ohranjanja tradicionalne slovenske podeželske kulturne krajine, poseljenosti podeželja in razvoja turizma ter gastronomije. Raznolikost dejavnosti sicer omogoča večjo dohodkovno varnost kmečkih družin, vendar pa zlasti v povezavi z neugodno strukturo kmetijskih zemljišč, težjimi pogoji kmetovanja in šibko medsebojno povezanostjo kmetij, zmanjšuje njihovo učinkovitost in konkurenčnost. Slovenske kmetije zato v sedanjih regionalnih in globalnih verigah oskrbe s hrano, ki temeljijo na ekonomiji obsega, težko cenovno konkurirajo.

Kmetije, ki medsebojno ne sodelujejo pri načrtovanju pridelave, skupni nabavi reprovromateriala, predelavi oz. prodaji, v verigo vstopajo kot najšibkejši prvi člen.

Obstoječe kmetijsko gozdarske zadrugue, v katere se kmetije prostovoljno povezujejo in v katerih so že v zgodovini vzpostavili močno združno tradicijo in obstoječo infrastrukturo (zbirni centri, skladišča in hladilnice, predelovalni obrati, prevozna sredstva, trgovine), zaradi vsega navedenega v Sloveniji igrajo ključno vlogo pri krepitevi moči kmetov v verigah oskrbe s hrano. Kmetije, povezani v zadrugue, v verige oskrbe s hrano vstopajo močnejši. Obstoječa infrastruktura, s katero razpolagajo posamezne zadrugue, je vendarle v nekaterih primerih že potrebna dodatnih investicij za zasledovanje tehnoloških in okoljskih izzivov, s katerimi bodo pokrile obseg pridelave na kmetijah, ki nanje regionalno gravitirajo.

JUTRI

Ključnega pomena je, da odločevalci v Sloveniji prepoznavajo pomen obstoječih zadrug za: ohranitev slovenskih kmetij in njihovo večjo dohodkovno odpornost, povečanje samooskrbe in izboljšanje prehranske varnosti države, vzpostavitev kratkih verig oskrbe in trajnostni razvoj kmetijstva ter podeželja. Z usmerjanjem finančnih podpor v njihove dodatne kapacitete za odkup, skladiščenje, predelavo, logistiko ter prodajo se bodo dolgoročno izboljšali: učinkovitost, konkurenčnost in trajnost kmetijstva ter bo omogočena stabilnejša socialna varnost kmečkih družin, katerim kmetijstvo predstavlja pretežni vir preživetja. Zadrugue že delujejo kot evropske organizacije proizvajalcev, kot jih danes pozna skupna kmetijska politika. Prek pogojev za priznanje na državni

ravni, upoštevajoč obstoječo združno organizacijsko strukturo, jim je potrebno omogočiti tudi pridobitev uradnega priznanja, da bodo lahko uspešneje črpale finančne podpore, še zlasti v sektorju sadja in zelenjave.

Nova skupna kmetijska politika po letu 2020 nudi priložnosti za ovrednotenje trenutnega stanja in napredka v smeri postopnega povežovanja nabavnih, predelovalnih, logističnih in prodajnih tokov obstoječih zadrug, da bodo v verigah oskrbe s hrano močnejše in enakovrednejše. Dopolnjevanje ponudbe zadrug za skupen nastop pri javnem naročanju živil in posodobitev, povežovanje ter širitev združnih trgovin tudi v primestni in mestni okolja je odločitev za večjo neodvisnost kmetov od velikih trgovinskih sistemov in stabilnejše kmečke dohodke. Odgovornost za ustvarjanje ugodnega okolja za razvoj zadružništva je v rokah države, odgovornost za korak naprej v zadružništvo prihodnosti pa v nas samih!

Zadružna zveza Slovenije je Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v okviru novega začasnega instrumenta Evropske unije za okrevanje gospodarstva po koronakrizi (t. i. »Next Generation EU«), ki ga je Evropska komisija sprejela julija 2020, predlagala celovit projekt krepitev dobavnih verig na področju oskrbe s kmetijskimi proizvodi in žvili, ki temelji na obnovi, širitvi in tehnološki nadgradnji združnih zbirnih, skladiščnih, predelovalnih in prodajnih centrov. ■

VČERAJ

Z zemljiško odvezo revolucionarnega leta 1848 je bilo na Slovenskem konec fevdalizma in so slovenski kmetje postali gospodarji na grudi, ki so jo obdelovali. Za zemljo, ki so jo dobili v posest, so morali zemljiškim gospodom plačevati odškodnino. Gospodarjenje je zahtevalo nova znanja in finančna sredstva, nova ureditev pa nove davke. Oderuško zadolževanje pri špekulantih je kmetije vodilo v propad. Številne kmečke družine so šle »s trebuhom za kruhom« iskat boljše življenje »čez lužo«. Da bi zagotovile pravično kreditiranje in ohranile slovensko zemljo v lasti slovenskega kmeta, so se na Slovenskem pojavile prve zadružne hranilnice. Za začetek organizirane zadružništva šteje ustanovitev prve hranilno-kreditne zadrugue leta 1872 v Ljutomeru. Na prehodu v 20. stoletje se je zadružništvo okrepilo in odločujoče prispevalo k zaustavitvi propadanja kmetij ter izseljevanja rojakov. Med prvimi nastalimi kmetijskimi in gozdarskimi zadrugami, ki so bile ustanovljene v tem obdobju, številne delujejo še danes. Med njimi sta tudi letošnji nagrajenki KZ Cerklje in KZ Ptuj, ki sta bili ustanovljeni že davnega leta 1900. Ponašata

se z bogato tradicijo sodelovanja s svojimi člani, imata pomembno vlogo v regionalnem kmetijskem okolju, s svojimi storitvami pa sta pomemben podporni partner lokalnemu prebivalstvu.

Obdobje po drugi svetovni vojni je na Slovenskem zaznamovalo prisilno včlanjevanje kmetov v kmetijske zadrugue, ki je bilo v nasprotju s temeljnimi načeli zadružništva – tj. načelom prostovoljnosti glede pristopa in izstopa. To obdobje zadrugue pogosto še danes krivično negativno zaznamuje. V samostojni Sloveniji se je sprejetjem Zakona o zadrugah leta 1992 uredilo vračilo zadružnega premoženja in udeležba zadrug v živilsko-predelovalni industriji. Postavili so se temelji za razvoj zadružništva kot poslovnega modela, ki temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in članskem upravljanju. Primarni namen zadrug ni ustvarjanje dobička, ampak zasledovanje koristi članov in prek članstva skrb za skupnost. Člani so lastniki zadrug, z njimi upravljajo in jih nadzorujejo. V Sloveniji je leta 2019 delovalo 473 zadrug, od katerih jih je bilo za kmetijstvo in gozdarstvo registriranih 85.

FOTO MATEVŽ LENARČIČ

PRIZNANJA

Priznanja Zadružne zveze Slovenije 2020

Kmetijska zadruga Ptuj za 120 let delovanja

Zadružništvo na območju današnje Kmetijske zadruge Ptuj ima bogate 120-letne korenine, ki segajo v leto 1900. Začelo se je 16. septembra 1900, ko je bila za Ptujski okraj ustanovljena zadruga »Kmetijsko društvo za ptujski okraj – zadruga z omejeno zavezo« s sedežem na Ptujju.

Število zadrušnikov novoustanovljene zadruge se je iz leta v leto povečevalo. S krajšo prekinitivjo med drugo svetovno vojno je bila z imenom Kmetijska zadruga Ptuj ponovno aktivirana 23. aprila 1947. Prvotno je imela trgovinski značaj, postopoma pa se je usmerila v kmetijsko proizvodnjo, kar je kasneje ostala tudi njena glavna dejavnost. V letih vse do danes je Kmetijska zadruga Ptuj z umnim vodenjem širila

svoje delovanje in večkrat prerasla svoje prvotne okvire. V tem obdobju je zadruga prispevala k dviganju gospodarske moči kmetij, izboljšanju ekonomskega, socialnega položaja svojih članov in povezovanju kmetov ter k razvoju kmetijske stroke na območju Ptujja.

Kmetijska zadruga Ptuj je danes s svojimi 1048 člani in 138 zaposlenimi sodobna zadruga, usmerjena v pospeševanje gospodarskih koristi svojih članov, kupcev, partnerjev in dobaviteljev. Letno ustvari 33 milijonov evrov prometa. Njena osnovna dejavnost je kooperacijsko organiziranje kmetijske proizvodnje, zaokroženo z odkupom in s prodajo kmetijskih pridelkov, mleka in živine. Ob svoji močno razviti maloprodajni mreži 30 specializiranih kmetijskih

**1048 članov in 138
zaposlenih z vami od
setve do žetve.**

trgovin zadruga Ptuj poskrbi še za oskrbo kmetijskih gospodarstev z vsem potrebnim reprodukcijskim materialom in oskrbo gospodinjstev ter vrtničarjev z materiali za urejanje doma in vrta. Kmetijska zadruga Ptuj ima še deset poslovalnic, ki poslujejo kot živilske franšize Mercator. Ponaša se s sloganom »Z vami od setve do žetve«. Pod njenim okriljem delujeta tudi podjetji Zadružna oskrba, d.o.o., in Oljarna Fram, d. o. o. Medtem ko Zadružna oskrba s svojo ponudbo oskr-

Odkup kmetijskih pridelkov. /FOTO LAST ZGODOVINSKEGA ARHIVA NA PTUJU

buje kmetijske zadruge in kmetijska podjetja izven maloprodajne mreže zadruge, v Oljarni Fram skrbijo, da se 270-letna tradicija in izkušnje pri izdelavi bučnega olja iz semen, pridelanih na Dravskem in Ptujskem polju, uspešno nadaljujejo.

Zadruga je pomembna pri razvo-

ju, povezovanju kmetov in zadrug, organizaciji kmetijske proizvodnje, dviganju strokovnosti in pospeševanju zadružništva s tradicijo in znanjem, ki ga premorejo njeni člani in zaposleni.

Kmetijska zadruga Cerklje za 120 let delovanja

Začetki Kmetijske zadruge Cerklje segajo v leto 1900, ko sta bili ustanovljeni Mlekarski zadrugi v Cerkljah in Šenčurju. Leta 1909 je z delom pričela še živinorejska zadruga v Cerkljah. Na območju občin Cerklje in Šenčur je bilo kasneje ustanovljenih še več zadrug, ki so se združevale med seboj. Leta 1959 je na območju sedanje kmetijske zadruge delovalo 6 zadrug, ki se leta 1964 združijo v eno zadrugo, in sicer Kmetijsko zadrugo Cerklje. Istega leta sta se združili takratni zadrugi Šenčur in Cerklje v enovito Kmetijsko zadrugo Cerklje, ki se je v času od ustanovitve do danes organizacijsko preoblikovala in prilagajala svoje delovanje času in potrebam. Zadruga je leta 2004 pripojila še Kmetijsko gozdarsko zadrugo Komenda, leto kasneje

pa se jim je pridružila še Kmetijsko gozdarska zadruga Moravče.

Zadruga danes uspešno posluje, saj združuje 597 članov iz štirih občin Cerklje, Komenda, Šenčur in Moravče, zaposluje 44 delavcev in letno ustvari prek 20 milijonov evrov prihodkov. Poslovanje je usmerjeno v tri glavne programe. Poleg odkupa živinorejskih in poljedelskih proizvodov se ukvarja tudi z oskrbo kmetov s kmetijskim repromaterialom in prodajo blaga v šestih maloprodajnih trgovinah. Najpomembnejša dejavnost je odkup mleka, ki ga letno odkupi 34 milijonov litrov od kmetov z Gorenjske in drugih območij. Ima urejen zbirno-distribucijski center za mleko po vseh sodobnih standardih, izvaja pa tudi druge programe za kmete in oskrbo. Dobro je

organizirano odkupovanje kmetijskih pridelkov, zlasti krompirja in zelenjave ter živine. Ponuja tudi usluže storitvenega klanja.

**597 članov in
44 zaposlenih
neguje tradicijo
zadružništva in se
prilagaja sodobnim
gospodarskim
potrebam.**

Zadruga je postala pomembna organizacija v okolju, v katerem de-

Živinski sejem 1956-57 leta. /FOTO KZ CERKLJE

luje, in predstavlja temelj povezovanja gospodarskih tokov med člani in zadrugo ter krepitev gospodarske aktivnosti svojih članov. Poslovanje gradi na zaupanju lastnikov, poslovnih partnerjev, zaposlenih in strank. Omogoča tudi malim kmetom vključevanje na trg pridelkov. Gospodarski učinki delovanja zadruge se vra-

čajo v lokalno okolje, saj so bile vse izvedene investicije postavljene na območju njenega delovanja. Večina zaposlenih je iz lokalnega okolja. Neguje tradicijo zadružništva in se prilagaja sodobnim gospodarskim potrebam ter zagotavlja dolgoročno stabilno poslovanje v korist zadrušnikov, zaposlenih in širšega okolja.

Kmetijska zadruga Stična za 60 let delovanja

Kmetijska zadruga Stična s sedežem v Ivančni Gorici je nastala leta 1960 z združitvijo takratnih 8 manjših zadrug, čeprav začetki zadružništva tam segajo že v leto 1910, ko je bila v Ambrusu ustanovljena prva živinorejska zadruga. Kmetje so že takrat čutili pomen, ki ga prinaša medsebojno sodelovanje in povezovanje. Biti zadrušnik je takrat veliko pomenilo in tudi v vseh težavnih časih se krepil njegov pomen.

V zgodovini je zadruga doživela več manjših organizacijskih sprememb. Leta 1974 se je združila z Mesarijo Stična, nekaj let kasneje je bilo zgrajenih 40 zbiralnic mleka z začetki sodobnega zbiranja le-tega. Zadruga je leta 1980 dobila maloprodajno trgovino, 5 let kasneje pa se je vključila v SOZD Mercator. Leta 1992 se je

prilagodila novemu zakonu o zadrugah. Takrat se je vanjo včlanilo 180 kmetov in delavcev, sodelovala pa je tudi z ostalimi kmeti kooperanti. Zadruga je imela pomembno vlogo, saj je bila med začetniki gospodarskega razvoja v kraju in nepogrešljivi partner članom zadruge in drugim okoliškim kmetom.

Danes se v Kmetijski zadrugi Stična združuje in povezuje 138 članov in zaposluje 40 delavcev. Celotni prihodki znašajo 8 milijonov evrov. Zadruga posluje z dobičkom, ima redno poravnane vse obveznosti do članov, dobaviteljev in države, prav tako pa ni zadolžena in nima hipotekarnih bremen. Glavne dejavnosti zadruge so: trgovina, ki predstavlja 60 odstotkov prihodkov, in odkup mleka, živine, krompirja in zelenjave, ter

gostinstvo s skupaj 40 odstotnim deležem v prometu zadruge. Trudi se pospeševati gospodarske koristi svojih članov (da bi bile le-te čim večje) z ugodnimi ponudbami kmetijskega in ostalega materiala v treh večjih oskrbnih centrih za kmetijstvo in v vrtnem centru.

**138 članov in 40
zaposlenih razvija
kmetijstvo v regiji.**

Zadruga ima tudi tri prehrabene franšizne trgovine, povezane z Mercatorjem, gostilno in bifejem. Vsa leta je vlagala v razvoj in obnav-

Košnja na Muljavskih travnikih 1974. /FOTO KZ STIČNA

ljala obstoječe objekte, tako da ima danes obnovljene in posodobljene vse zadružne poslovalnice.

60 let uspešnega delovanja Kmetijske zadruge Stična se povezuje z odgovornim vodenjem in upravljanjem, ki je krepilo in spodbujalo razvoj zadruge in kmetijstva v regi-

ji. Tudi v prihodnje nameravajo vsi sodelujoči usmerjati svoje aktivnosti v razvoj in čim boljše storitve za člane, aktivno sodelovati pri reševanju kmetijske problematike in dejavno zastopati interese svojih članov.

Kmečka zveza Trst za 70 let delovanja

Kmečka zveza Trst je bila ustanovljena 15. januarja 1950 na Opčinah in je bila ena prvih organizacij, ustanovljenih med Slovenci v povojnem Trstu. Takratni kmetje so se zavedali vloge in pomena, ki ga ima kmetijstvo za razvoj narodne skupnosti. Čutili so potrebo, da v združeni obliki ščitijo svoje stanovske in narodnostne interese v svoji ustanovi. Kasneje so ustanovili še Kmečko zvezo v Gorici in v Videmski pokrajini. Problematika slovenskih kmetov se je v toku časa spreminjala, saj so najprej reševali težave ob razlastitvi slovenskega ozemlja, danes pa se srečujejo predvsem z zelo kompleksno kmetijsko in zemljiško zakonodajo, ki slovenskim kmetijam ne dovoljuje širitev in razvoja.

Tudi organizacijsko se je zveza

časovno spreminjala in danes deluje v njenem okviru posebno podjetje, ki kmetijam ponuja vse potrebne storitve. Vendar je njeno poslanstvo ostalo nespremenjeno vse do danes, to je zaščita slovenskih kmetov in njihovih interesov oziroma slovenskega kmetijstva in slovenske zemlje.

Danes uspešno poslušajo uradi ustanove, ki ima status deželne kmečke zveze v vseh treh pokrajinah: tržaški, goriški in videmski ter združuje skupaj 552 članov. Nudi strokovno in administrativno pomoč članom pri vodenju kmetijskih dejavnosti in obratov. Dosledno je ob strani slovenskim kmetom pri obrambi njihove zemlje, narodnostne identitete, stanovskih pravic in gospodarskih interesov.

Leta 2012 so se pridružili pobudi

552 članov, ki so trden most med zamejstvom in matico.

AGRO SLOMAK, ki je bila ustanovljena na Ptujju z namenom povezovanja kmetov, podjetnikov in organizacij, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, in sicer razen v Sloveniji še v Italiji, Avstriji, Madžarski in Hrvaški. Pobuda predstavlja mejnik v zgodovini slovenskih kmetijskih zamejskih organizacij in skupnega nastopanja ter sodelovanja s Slovenijo.

/FOTO ARHIV KZ TRST

V prihodnje si želijo, da bi Kmečka zveza postala razvojna enota – organ, ki bo dajal pobude in ideje na področju kmetijstva, da bi postali še bolj prisotni na svojem teritoriju in bi znali ustreči potrebam kmetij. Želja Kmečke zveze je tudi, da bi postala še trdnejši most med zamejstvom in

matico ob nenehni skrbi za ohranjanje slovenskega jezika, kar potrjuje tudi dobro sodelovanje Kmečke zveze Trst in Zadružne zveze Slovenije v vseh letih delovanja. ■

Priznanja Zadružne zveze Slovenije 2020

Nagrajenkam in nagrajencem iskreno čestitam in se jim zahvaljujem za njihov doprinos k razvoju zadrugištva na Slovenskem.

Borut Florjančič, predsednik Zadružne zveze Slovenije s sodelavci

Priznanje za trajen doprinos k razvoju zadrugištva prejmeta:

IVAN APAT – po predlogu Kmetijske zadruge Šaleška dolina za dolgoletno članstvo v zadrugi in 44 let aktivnega sodelovanja v njenih organih. Uspešno gospodari na kmetiji, usmerjeni v predelavo mleka, ki je prešla na pridelavo senenega mleka. Imajo sodobno sušilnico sadja in sončno elektrarno. Na kmetiji se ukvarjajo tudi s kmečkim turizmom kot dopolnilno dejavnostjo, v okviru katere tržijo lastne proizvode. Domačijo je že predal sinu, vendar z ženo še vedno pomagata pri vseh delih. Dolga leta je aktiven gasilec in dejaven v svojem lokalnem okolju.

LUDVIK JERMAN – po predlogu Kmetijske zadruge Trebnje, v kateri je bil zaposlen skoraj vso svojo delovno dobo. Leta 1996 je prevzel krmilo zadruge in jo vodil do aprila 2020. V času 24-letnega vodenja se je zadrugištvo na tem območju okrepilo. Zadruga je povečevala obseg odkupa in prodaje, gradila trgovine ter trgovske centre in je danes med najuspešnejšimi zadrugami v državi. Zavzemal se je za ustrezno cenovno politiko in krepitev zadrugišnega duha. Kmetuje na sodobno urejeni kmetiji s 40 ha površin in ima okrog 140 glav govedu.

Priznanje za prispevek k razvoju zadrugištva prejmejo:

PETER CESTNIK – po predlogu Kmetijske zadruge Savinjska dolina za 20-letno aktivno delo v organih zadruge. Že drugi mandat opravlja funkcijo predsednika nadzornega odbora. Zavzema se za spoštovanje zadrugišnih vrednot, krepitev pripadnosti zadrugi, spodbuja sodelovanje članov in poudarja poslanstvo zadruge, kar je še posebej pomembno za male kmete, da lažje prodajajo svoje proizvode. Kmetuje na višinski kmetiji, usmerjeni v prirejo mleka, v okviru dopolnilne dejavnosti pa opravlja tudi storitve s svojo kmetijsko mehanizacijo.

ROBERT FAKIN – po predlogu Kmetijske zadruge Agraria Koper za uspešno dolgoletno vodenje zadruge, skrb za promocijo in delo članov zadruge ter vseh zaposlenih. Je direktor zadruge od leta 2012. V tem času zadruga beleži odlične poslovne rezultate. Prodaja se je v času njegovega vodenja povečala za 80 odstotkov in število zaposlenih za 60 odstotkov na sedanjih 148. Aktiven je tudi kot svetnik v mestni občini Piran in član nadzornega odbora Javnega podjetja Okolje Piran. V svojem prostem času se rad ukvarja s petjem.

BRANKO KLEMENČIČ – po predlogu Kmetijske zadruge Ptuj za 40-letno sodelovanje. Njegova kmetija vso živino in viške poljščin prodaja prek zadruge. Vsa leta je bil aktiven v odborih zadruge in več let predsednik področne zadruge Rogoznica. Na njegovi živinorejski kmetiji redijo 300 glav govedu ter obdelujejo 173 ha površin njiv in 25 ha travnikov. Danes je vzor za okoliške živinorejske kmetije, kar dokazujejo tudi številna prejeta priznanja, med drugim tudi priznanje za NAJKMETIJO Mestne občine Ptuj v letu 2001.

JANEZ KOTNIK – po predlogu Mlekarske zadruge na Prevojah in za okolico za dolgoletno delo v organih zadruge, katere član je od njenega ponovnega aktiviranja leta 1991. Dolga leta je bil podpredsednik upravnega odbora, zadnjih 9 let pa je predsednik zadruge. Vseskozi je bil aktiven pri postopku vračanja in vzdrževanju premoženja zadruge. Vodi jo zelo uspešno in v zadovoljstvo vseh njenih članov. Do nedavnega je kmetoval na manjši kmetiji in je imel ključavničarsko obrt. Je dolgoletni gasilec, dva mandata pa je bil predsednik domače krajevne skupnosti.

PRIZNANJA

Priznanja Zadruga zveze Slovenije 2020

ALEŠ KREČIČ – po predlogu Kmetijske zadruga Vipava za aktivno delo v organih zadruga. Bil je član nadzornega odbora, zadnja dva mandata pa član upravnega odbora zadruga. Vrsto let je zgleden zadruga član ter se zavzema za reševanje problematike in razvoj. S svojo motivacijo in optimizmom spodbuja tudi druge zadrugačnike k razvoju in uvajanju novosti. Vrsto let je bil zaposlen v Kmetijskem kombinatu Vipava in je z njim poslovno sodeloval. Je uspešen vinogradnik in eden večjih dobaviteljev kleti Vipava 1894. Obdeluje 19 ha vinogradov.

MARINKA MARINČIČ JEVNIKAR – po predlogu ČZD Kmečki glas za 33 let dela – kot: novinarka, namestnica odgovornega urednika in zadnjih 14 let glavna urednica tednika Kmečki glas. V letih sooblikovanja in vodenja osrednjega kmetijskega tednika v Sloveniji se je izkazala za srčno zavzeto kmetijstva in zadrugačništva. Vedno je znala prisluhniti težavam kmetov. Vsak članek, ki gre čez njene roke, ima svojo težo. Tudi zaradi njenega doprinosa ostaja Kmečki glas vodilni medij na področju kmetijstva. Nagrajena ima prave korenine, saj izhaja s kmetije.

ALOJZ MARINIČ – po predlogu Splošne kmetijske zadruga Ljutomer Križevci za dolgoletno delo v organih zadruga in zgledno sodelovanje z zadruga. Dolga leta je bil zaposlen v več zadrugah, ki so delovale v okviru sedanje. Prizadeval si je za združitve dveh zadrug predhodnic sedanje, enovite zadruga. Je močan zagovornik zadrugačnih vrednot in promotor zadrugačništva. Kasneje se je zaposlil na domači kmetiji, zadrugačstvu pa je ostal zvest še naprej, saj vso nabavljane in prodaja na njegovi kmetiji potekata izključno prek zadruga.

EVA MOGEL – po predlogu Hmezad Kmetijske zadruga Braslovče za dolgoletno sodelovanje v nadzornem in upravnem odboru zadruga ter v njenih strokovnih odborih. Vseskozi se izobražuje in seznanja z novostmi na kmetijskem področju, ki jih tudi uspešno vpeljuje na svoji srednje veliki kmetiji, na kateri se ukvarjajo s prirajo mleka. Kmetijske površine so na prodnatih tleh, zato so uredili namakanje. Njihova zemljišča so sicer precej razdrobljena, vendarle so kljub temu skrbno obdelana. Prav tako sta zgledno urejeni vsa domačija in njena okolica.

FRANC NOVAK – po predlogu Kmetijske zadruga Stična za aktivno delo v organih upravljanja zadruga. V sedanjem mandatu je podpredsednik nadzornega odbora, v prejšnjem pa je bil član upravnega odbora. Gospodari na eni večjih kmetij na območju zadruga. Obdelujejo 25 ha kmetijskih zemljišč in redijo 65 glav govedi ter pridelajo letno okrog 200 ton krompirja. Vso živino in pridelke proda v zadruga, v kateri nabavlja tudi ves repromaterial. Je eden najbolj pripadnih zadrugačnih članov. Aktiven je tudi v Govedorejskem društvu Stična.

BOŽIDAR OZIMEK – po predlogu Kmetijske zadruga Trebnje za pripadnost in večletno dobro sodelovanje z zadruga. V tem mandatu je tudi član upravnega odbora. S konstruktivnimi predlogi veliko prispeva k odločitvam za boljšo prihodnost zadruga in je v vseh pogledih dober zgled ostalim zadrugačnim članom. Iz srednje velike kmetije je ustvaril veliko družinsko kmetijo, ki danes obdeluje prek 90 ha površin in redi okrog 160 glav živine ter letno namolze preko 655.000 litrov mleka. Je član Govedorejskega društva Trebnje in gasilec.

MOJCA ROJ – po predlogu Kmetijske zadruga Selnica ob Dravi za aktivno sodelovanje z zadruga. Od leta 2008 je članica upravnega odbora in drugi mandat podpredsednica. Kmetuje na srednje veliki mešani kmetiji. Leta 2009 je postala kraljica jabolk v tamkajšnji občini, v kateri je veliko prispevala k promociji selniških jabolk. Že četrti mandat je predsednica Društva podeželskih žena in deklet Selnica ob Dravi ter je aktivna tudi v drugih društvih v občini. Znana je po izvrstni kulinariki, neutrudni energiji in je vedno pripravljena pomagati.

JANEZ SAJOVIC – po predlogu Kmetijsko gozdarske zadruga Sloga za zgledno sodelovanje in pripadnost zadruga. Je član upravnega odbora. Poudarja prednosti sodelovanja z zadruga in ima veliko znanja s področja kmetijstva in zadrugačništva. Na kmetijo so vpeljali veliko rabe napredne tehnologije in so tako zgled mnogim kmetovalcem. Na družinski kmetiji v novem sodobnem hlevu redijo skupno 250 govedi, od tega 140 molznic. Mleko oddajajo v zadruga, v kateri se tudi oskrbujejo z vsem repromaterialom, ki ga potrebujejo za kmetovanje.

JOŽEF ŠMIGOC – po predlogu Mlekarske zadruga Ptuj za doprinos k razvoju zadruga in aktivno delo v njenih organih. Od leta 2008 je član upravnega odbora in eden pomembnejših ustvarjalcev strategije razvoja zadruga. Je tudi predsednik novoustanovljene Vinarske zadruga Haloze. Gospodari na živinorejski kmetiji s 100 ha kmetijskih površin in okrog 7 ha vinogradov. Redijo prek 350 glav goveje živine in so največji posamezni proizvajalec mleka v zadruga ter eden največjih v Sloveniji. Prodajajo tudi izbrana vina lastne blagovne znamke.

VINKO TOMAN – po predlogu Kmetijsko gozdarske zadruga Sava za aktivno sodelovanje v organih in pri razvoju zadruga. Dolga leta je bil član organov upravljanja ter v zadnjem mandatu predsednik nadzornega odbora. S svojimi idejami in pogledi je močno vplival na razvoj zadruga in zadrugačništva ter svoje kmetije, v okviru katere obdelujejo 36 ha površin in redijo 66 glav govedi ter letno namolzejo okrog 220.000 litrov mleka. Kmetijo razvijajo v smeri okolju prijazne pridelave in lastne predelave mleka ter peke kruha iz krušne peči.

• Prispevke pripravili mag. Anita Jakuš in Jožica Polajžer, Zadruga zveza Slovenije

**Leto 2021
naj bo zdravo,
srečno in rodovitno!**

*S sodelavci Zadruga zveze Slovenije vam želim
vesele božične in novoletne praznike.
Praznujte jih v domačem krogu.*

Borut Florjančič, predsednik

Prepoznamo priložnosti in razvijmo zadružništvo prihodnosti!

ZDRAVI TEMELJI ZADRUŽNIŠTVA

- Transparentno in učinkovito upravljajmo ter plemenitimo zadružno premoženje!
- Posodobimo zadružno zakonodajo.
- Zapišimo kodeks etike in poslovnega ravnanja zveze in zadrug.
- V partnerstvu z ostalimi organizacijami, povezanimi s pridelavo in rejo ter gospodarskimi dejavnostmi v verigi oskrbe s hrano, zastopajmo interese članov in potrošnikov.
- Postanimo proaktiven in iskan kreator skupne kmetijske politike v Sloveniji in Evropski uniji.
- Postanimo vpliven in spoštovan sogovornik z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, z ostalimi državnimi organi ter z lokalnimi skupnostmi.
- Povečajmo ugled zadružništva in postanimo privlačni za nove člane zadrug ter zveze, kadre in poslovne partnerje.

SKUPNA NABAVA, TRŽENJE IN PRODAJA

- Razvijmo profesionalne pogajalske skupine, enakovredne partnerjem v verigah oskrbe z zaupanja vredno slovensko hrano.
- Povežimo zadružne trgovine v moderen trgovinski sistem, ki je prepoznan na podeželju in v urbanih naseljih.
- Znižajmo stroške pridelave in reje, kmetijskim pridelkom dodajmo vrednost, kmetičam in kmetom povečajmo prihodek!
- Vzpostavimo centre za skladiščenje in hlajenje, pripravo kmetijskih pridelkov za trg, predelavo ter sodoben logističen center za kmetijske pridelke in proizvode lokalnega porekla.
- Razširimo in razpršimo trge.

SODOBNI IN TRAJNOSTNI POSLOVNI MODELI

- Razvijajmo blagovne znamke, sodobne poslovne modele in inovativne proizvode iz surovin lokalnega porekla.
- Opolnomočimo zaposlene, vzpostavimo inovativne in kreativne ekipe, prenesimo znanje na mlajše generacije.
- Poiščimo model za nadgradnjo zadrug v skupine in organizacije proizvajalcev, ki uspešneje črpajo evropska in nacionalna sredstva (predvsem v sektorju s sadjem in zelenjavo).
- Postanimo ključni partner pri razvoju trajnostnega turizma.
- Naj bodo obnovljivi viri energije, energetika in krožno gospodarstvo naš izziv.

NETO KORIST ZADRUG IZ PRAVIC ČLANSTVA V ZVEZI

- Razvijmo platformo storitev, procesov, podatkov in znanj za zadruge in njihove člane (npr. s podporo na področju upravljanja in poslovanja ter delovnega prava, tako za majhne kot velike zadruge).
- Vzpostavimo učinkovit sistem za pomoč zadrugam v stiski (z: ekipo za krizno upravljanje, pravno in strokovno pomočjo).
- Vzpostavimo učinkovit sistem za preprečevanje in upravljanje kriz na trgu (npr. s kolektivnim pogajanjem z zavarovalnicami, s sektorskimi intervencijami, z vzajemnim skladom).
- Širimo znanje prek centrov odličnosti med zadrugami in do članov.
- Investirajmo v prihodnost in ustanovimo štipendijski sklad ter pomagajmo vzgajati mlade prevzemnike kmetij, ki so prihodnost slovenskega zadružništva.
- Kmetičam in kmetom ter njihovim partnerjem pomagajmo živeti dostojno in vključujoče jesen življenja.

FOTO MATEVŽ LENARČIČ

Presenetljivi lan

Lan vsi dobro poznamo, vendar se najbrž ne zavedamo, da je to ena od najbolj uporabnih kulturnih rastlin. Ob njem se najprej spomnimo na lahke, zračne in prijetne pole-
ne obleke, ki polepšajo tudi najbolj vroče dneve, a je lan lahko še mnogo več kot le surovina za platnene tkanine.

Človeštvo ga s pridom uporablja že vsaj trideset tisoč let. Najstarejše dokaze o rabi divjega lanu za izdelavo tekstila so našli v jami Dzudzava na ozemlju današnje Gruzije, izvirajo

pa iz pozne kamene dobe. Kakšnih dvajset tisoč let kasneje so na območju t. i. rodovitnega polmeseca, ki se razteza preko današnjih ozemelj Iraka, Sirije, Libanona, Izraela, Jordanije in Egipta, lan »udomačili« in iz njega pričeli izdelovati platno.

Ljudje so kmalu spoznali tudi uporabnost lanenih semen in olja, pridobljenega s stiskanjem le-teh. Že v antični Grčiji so laneno seme in laneno olje uporabljali v prehrani, nato pa se je ta kulturna rastlina hitro razširila po vsej Evropi. V naših krajih so jo uporabljali mostiščarji, kasneje pa se je o razširjenosti lanu pisal tudi Janez Vajkard Valvasor.

V 18. stoletju je bilo na Slovenskem, in sicer: Gorenjskem, Koroškem, Dolenjskem, Štajerskem, v Prekmurju in Beli krajini z lanom posejanih 6.000 hektarov, kranjski trgovci pa so platno prodajali po vsej Italiji, Dalmaciji in avstrijskem Štajerskem. Lan je bil še v času nastanka prvih slovenskih zadrug pred skoraj 150 leti nepogrešljiv na številnih slovenskih kmetijah.

S pojavom bombaža in umetnih tkanin se je raba lanenih vlaken najprej zmanjšala in lan se je tudi na slovenskih kmetijah počasi umikal drugim kulturnim rastlinam. V sodobnem času pa smo ponovno

odkrili koristnosti te starodavne rastline in ljudske običaje, povezane z njegovo pridelavo, predelavo in rabo.

Laneno seme zelo ugodno vpliva na vrsto funkcij v človeškem telesu, saj pripomore k zniževanju tveganja za srčne bolezni, pomaga pri uravnavanju prebave, spodbuja metabolizem in znižuje holesterol, obkladki iz prevretega lanenega semena pa lajšajo vnetja in opekline.

Koristnost in vsestransko rabo lanu nakazuje že njegovo latinsko ime, *Linum usitatissimum*, kar pomeni »najbolj uporaben«. S svojimi modrimi cvetovi polepša tako pokrajino kakor domači vrt.

Slovenska mlada moč na Copi-Cogeci v Bruslju

POLONA GLOBOČNIK

Copa-Cogeca je organizacija, ki v Bruslju brani interese evropskih kmetov in njihovih zadrug. Zastopa skupno 22 milijonov kmetov in 22.000 zadrug ter je največja evropska kmetijska interesna skupina. Njena glavna naloga je, da zahteva članov, med katerimi sta tudi Zadrúžna zveza Slovenije in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, prenese do evropskih inštitucij.

Polona Globočnik na Copi-Cogeci vsebinsko pokriva področja reje prašičev, perutnine in hortikulture. Zlasti prvi dve področji ji nista tuji, saj se tudi na domači kmetiji ukvarjajo z rejo prašičev pitancev in kokoši nesnic.

Veliko izkušenj si je v preteklih letih pridobila z udeleževanjem na Zvezi slovenske podeželske mladine, v kateri še vedno aktivno sodeluje kot vodja področja za mednarodno sodelovanje. ■

Vodstvo Zadrúžne zveze Slovenije v mandatu 2020–2024

Dne 3. junija 2020 je bilo na 48. rednem občnem zboru Zadrúžne zveze Slovenije, ki je bil obenem tudi volilni občni zbor, izvoljeno novo vodstvo zveze.

Funkcije predsednika in članov Upravnega odbora, ki šteje 15 članov bodo v mandatu 2020–2024 opravljali:

1. **Borut Florjančič**, predsednik
2. **Anton Strah**, podpredsednik, član upravnega odbora iz Dolenjsko-Belokranjske regije
3. **Franc Žbogar**, podpredsednik, član upravnega odbora iz Severne Primorske regije
4. **Stane Levart**, član upravnega odbora iz Celjske regije
5. **Anton Kokelj**, član upravnega odbora iz Gorenjske regije
6. **Avrelij Bonin**, član upravnega odbora iz Južne Primorske regije
7. **Viktor Matjan**, član upravnega odbora iz Kamniško-Zasavske regije
8. **Aleš Zapečnik**, član upravnega odbora iz Koroško-Savinjsko-Šaleške regije
9. **Samo Mohorčič**, član upravnega odbora iz Ljubljanske regije
10. **Matej Biščak**, član upravnega odbora iz Notranjske regije
11. **Jure Grubar**, član upravnega odbora iz Posavske regije
12. **Danilo Riharič**, član upravnega odbora iz Prekmursko-Prleške regije
13. **Branko Valenko**, član upravnega odbora iz Ptujsko-Ormoške regije
14. **Janko Stojkovič**, član upravnega odbora iz Štajerske regije
15. **Marjan Janžekovič**, član upravnega odbora iz posebne skupine članic

Nadzorni odbor bo v mandatu 2020–2024 deloval v naslednji sestavi:

1. **Silvan Peršolja**, predsednik
2. **Danica Ramšak**, podpredsednica
3. **Marjan Colja**, član
4. **Marija Čebin Prašnikar**, članica
5. **Milena Vrhovc**, članica

Na 3. redni seji upravnega odbora Zadrúžne zveze Slovenije, dne 24. septembra 2020, je Upravni odbor oblikoval delovne odbore:

STROKOVNI ODBOR ZA GOVEDOREJO IN MLEKO

- Sekcija za prirejo živali
- Sekcija za prirejo mleka
- Sekcija za mesno predelavo
- Sekcija za mlečno predelavo

STROKOVNI ODBOR ZA PRAŠIČEREJO

STROKOVNI ODBOR ZA POLJEDELSTVO

STROKOVNI ODBOR ZA VINOGRADNIŠTVO IN VINARSTVO

STROKOVNI ODBOR ZA GOZDARSTVO

STROKOVNI ODBOR ZA ZELENJADARSTVO IN SADJARSTVO

- Sekcija za zelenjadarstvo
- Sekcija za sadjarstvo

STROKOVNI ODBOR ZA TRGOVINSKO DEJAVNOST

STROKOVNI ODBOR ZA KMETIJSKO POLITIKO IN ZAKONODAJO

- Sekcija za gorsko višinsko kmetijstvo in območja z OMD
- Sekcija za varovanje okolja in podnebne spremembe
- Sekcija za ekološko kmetovanje in predelavo
- Sekcija za mlade (delovni odbor bo imenovan na naslednji redni seji UO)

STROKOVNI ODBOR ZA POSLOVNO SODELOVANJE IN RAZVOJ

KOMISIJA ZA KOLEKTIVNO POGODBO

ALENKA MARJETIČ ŽNIDER,
univ. dipl. ing. agr.
Vodja oddelka za kmetijstvo,
gozdarstvo in zadrúžništvo

Alenko odlikuje več kot 23 let delovnih izkušenj na področju slovenske in evropske kmetijske politike. Soustvarjala jo je kot sodelavka na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in kot slovenska predstavnica v delovnih skupinah Evropske komisije ter Evropskega sveta. Sodelovala je pri pripravi številnih nacionalnih strateških dokumentov s področja kmetijstva in prehrane, zakonodaje ter pri pripravi in

izvedbi ukrepov s področja skupne ureditve trgov in razvoja podeželja. Zadrúžni zvezi Slovenije se je pridružila septembra 2020, kjer z ekipo šestih sodelavcev na nacionalnem in mednarodnem nivoju zastopa interese slovenskega zadrúžništva.

JELENA MALNAR,
univ. dipl. prav.
Vodja pravno-kadrovskega
oddelka

Jelena je diplomirala na Pravni fakulteti v Ljubljani. Prve delovne izkušnje je pridobila v mednarodni odvetniški pisarni Schönherr, in sicer na področju gospodarskega prava. Leta 2017 je opravila pravniški državni izpit in se zaposlila v kabinetu ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu. En letnik gimnazije je zaključila v Angliji, opravila pa je tudi

prakso v Evropskem parlamentu. Tekoče komunicira v angleškem in hrvaškem jeziku. Zadrúžni zvezi Slovenije se je pridružila leta 2018.

BARBARA FEKONJA,
univ. dipl. ekon.
Vodja finančno-
računovodskega oddelka

Barbara ima več kot 20 let delovnih izkušenj na področju računovodskega in davčnega svetovanja. Poklicno pot je začela v družbi, ki se je ukvarjala z razvijanjem računovodskih programov. Tam je nudila vsebinsko in strokovno pomoč. Delo je nadaljevala na oddelku za davčno svetovanje v mednarodni svetovalni družbi KPMG. Je avtorica številnih

priročnikov in strokovnih člankov, tako s področja računovodstva kot obdavčitve. Zadrúžni zvezi Slovenije se je pridružila leta 2013.